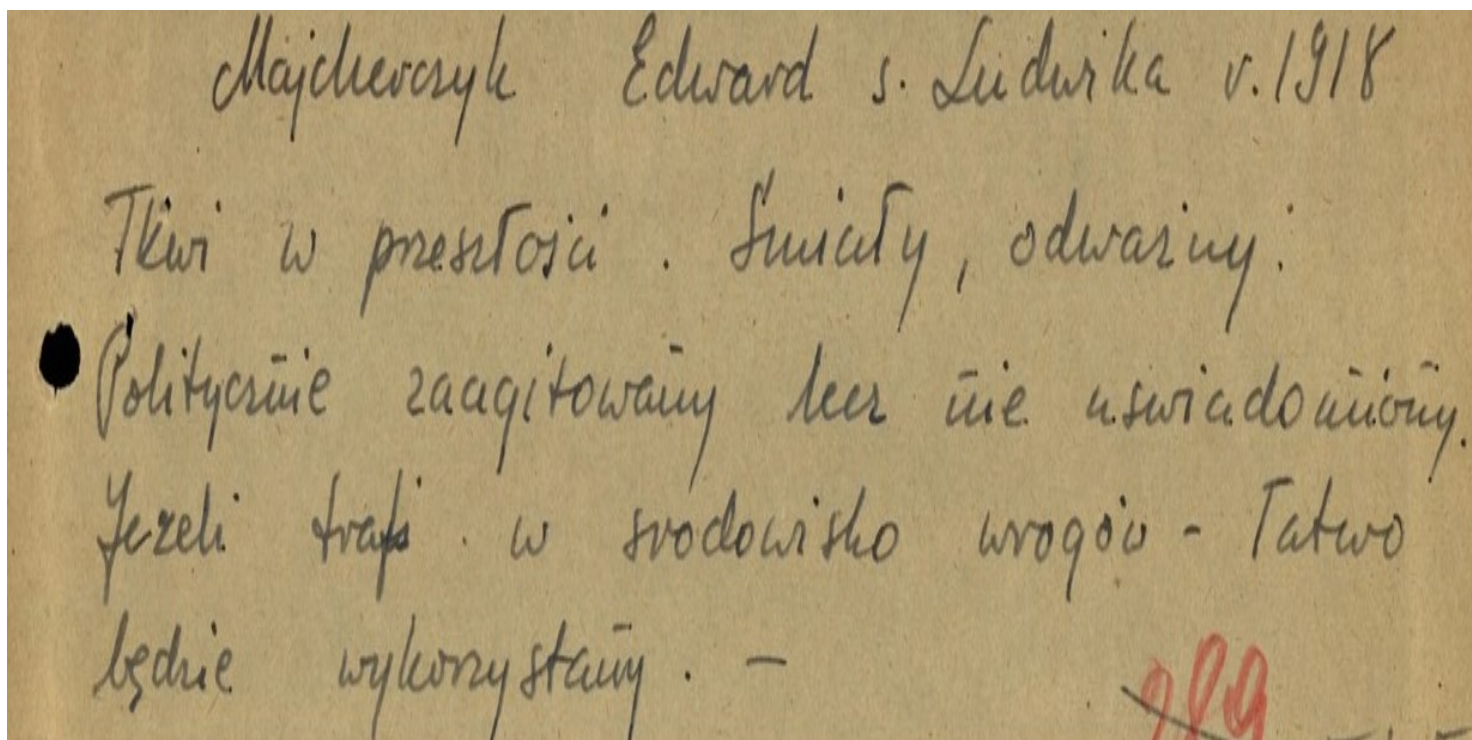

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/powstanie-warszawskie/74168,Marat-z-patrolu-Wani.html>

Z zasobu IPN

ARTYKUŁ

„Marat” z patrolu „Wani”

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: WALDEMAR GRABOWSKI 16.09.2020

Archiwum IPN przechowuje niezwykle interesujące materiały dotyczące żołnierzy Polskiej Podziemnej Aresztowanych w latach 1944-1945 i wywiezionych do Związku Sowieckiego. Wśród nich możemy odnaleźć kilka dokumentów na temat Edwarda Majcherczyka (1918-2006).

Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r.

Urodził się we wsi Okradzionów w powiecie będzińskim na kilka miesięcy przed „wybuchem Polski” – 24 czerwca 1918 r. Do 1928 r. mieszkał w Dąbrowie Górniczej, gdzie ukończył dwie klasy szkoły powszechnej. Po przenosinach rodziny do Warszawy kontynuował naukę w szkole powszechnej i w II Państwowym Gimnazjum Męskim im. Tadeusza Czackiego. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1937 r. w Gimnazjum Zgromadzenia Kupców. Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r. We wrześniu został mianowany podporucznikiem Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu jednostki 21 września przez oddziały sowieckie przedostał się do Warszawy. Od marca 1940 r. pracował w elektrowni miejskiej.

**Edward Majcherczyk. Fot. z
zasobu IPN**

W konspiracji i Powstaniu

Działał w konspiracji, m.in. jako dowódca plutonu szkolnego i adiutant konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w batalionie „Wigry”. Niedługo przed wybuchem Powstania Warszawskiego został przeniesiony do pułku „Basztą”, w którym został dowódcą plutonu radio.¹

16 września ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było nawiązanie łączności między powstańcą Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym brzegu rzeki.

W pierwszych dniach powstania pluton liczył dwadzieścia osób. Zastępcą Majcherczyka „Marata” był pchor. Jerzy Krzysztofowicz („Selim”). Radiotelegrafistami byli m.in. pchor./ppor. Stanisław Stawski („Kazik”) i st. strz. NN („Wieniawa”). Dysponowali trzema radiostacjami typu AP3, pochodzącymi ze zrzutów, oraz siedmioma, zmontowanymi w konspiracji radiostacjami tornistrowych UKF. Początkowo Majcherczyk, który miał utrzymywać kontakt przez radiostację UKF z batalionem „Karpaty”, znalazł się we wsi Zagościniec.² Po przezwycięzeniu trudności organizacyjnych, w drugiej dekadzie sierpnia radiostacja nr 04 nawiązała łączność z radiostacją „Karol”, znajdującą się w centrali w Barnes Lodge³, oraz z bazą we Włoszech. Z kolei 22 sierpnia nawiązano łączność z radiostacją nr 03, znajdującą się w Śródmieściu⁴.

ARKUSZ EWIDENCJI PERSONALNEJ

159

1. Imię i nazwisko: *Majcherczyk Edward, syn Józefa*

2. Data i miejsce urodzenia: *poruszek 1918 czerwiec*

3. Rok: *3159*

4. Miejsce zamieszkania: *wieś Okradzińsko, pow. Białobrzegi*

5. Narodowość: *polska*

6. Wykształcenie: *ojciec miał wykształcenie wyższe ponad 60 lat, nie posiadał wykształcenia wyższego*

7. Zajęcie zawodowe: *Pracownik w fabryce maszyn*

8. Data i miejsce wstąpienia do IPN: *nie posiadał*

9. Wykazanie przynależności do organizacji: *Pracownik w fabryce maszyn, przynależność do IPN w 1947 r. Został przyjęty do IPN dnia 14.06.1947 r. Został najmłodszy żołnierz w oddziale*

10. Zastosowanie języka obcego: *nie posiada*

11. Sposób nabywania: *nie posiada*

12. Czy był karany: *nie posiada*

13. Czy był karany: *nie posiada*

14. Czy służył w wojsku (rodzaj, partya, stopień, data, rodzaj, na jakim stanowisku): *W O.K. 27.03. - 30.12.47. na stan. 2-cy pułk rezerwy*

15. Udział w wojnie 1918 r., 1918 r., 1939 r.: *nie posiada*

16. Udział w wojnie 1939 r.: *nie posiada*

17. Czy służył w wojsku (rodzaj, partya, stopień, data, rodzaj, na jakim stanowisku): *6 Bat. Kłosa, Skarżysko - Kamińska 2.12.1939. Powodzący kompanii 1.12.1939 - 30.12.1939. 2 pułk rezerwy 2.12.1939. W Marszku od 2.12.39. do 12.12.39. Skarżysko 1.12.39. do 12.12.39.*

18. Czy był karany: *nie posiada*

19. Data przynależności do IPN: *nie posiada*

20. Stan cywilny: *nie posiada*

21. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

22. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

23. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

24. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

25. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

26. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

27. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

28. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

29. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

30. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

31. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

32. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

33. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

34. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

35. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

36. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

37. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

38. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

39. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

40. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

41. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

42. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

43. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

44. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

45. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

46. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

47. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

48. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

49. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

50. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

51. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

52. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

53. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

54. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

55. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

56. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

57. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

58. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

59. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

60. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

61. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

62. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

63. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

64. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

65. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

66. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

67. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

68. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

69. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

70. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

71. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

72. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

73. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

74. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

75. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

76. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

77. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

78. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

79. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

80. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

81. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

82. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

83. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

84. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

85. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

86. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

87. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

88. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

89. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

90. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

91. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

92. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

93. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

94. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

95. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

96. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

97. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

98. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

99. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

100. Czy posiadał wykształcenie: *nie posiada*

Arkusz ewidencji personalnej o Edwardzie Majcherczyku, sporządzony przez służby komunistyczne w związku z jego przyjazdem w 1947 r. na ziemię Polski pojałtańskiej po zwolnieniu z sowieckiego obozu. Z zasobu IPN

U Berlinga

Dotychczasowa działalność Majcherczyka trwała do 16 września, kiedy to ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było nawiązanie łączności między powstańczą Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym brzegu rzeki. W skład patrolu weszli ponadto por. Czesław Pieniak, por. Władysław Jagiełło i por. Józef Zawistowski.

Majcherczyk Edward s. Ludwika r.1918
 Tętno w przeszłości. Siniaty, odważny.
 Politycznie zaangażowany lecz nie uświadczony.
 Język krótki. w środowisku wrogim - Także
 gdzie wykorzystany. -
 6.11.47. 159-545
 1-1 Rządowski ujęt

**Opinia służb komunistycznej "RP"
o Edwardzie Majcherczyku po
jego przyjeździe z niewoli w
obozie sowieckim. Z zasobu IPN**

Jak zapisał Majcherczyk w listopadzie 1947 r., pracował w radiostacji aż do 10 października 1944 r. Łączność z powstańczą Warszawą nawiązano 24 września i wymieniono dziewięć telegramów.⁵ Niespełna tydzień później (16 października) Majcherczyk wstąpił do II Armii ludowego Wojska Polskiego, przydzielony do 4. samodzielnego pułku łączności w Kąkolewicach. Po niespełna miesiącu służby, 6 listopada, został aresztowany i osadzony w obozie w Skrobowie, a następnie 21 kwietnia 1945 r. wywieziony do obozu w Związku Sowieckim. Do Polski powrócił 3 listopada 1947 r.

Tekst pochodzi z numeru 7-8/2019 „Biuletynu IPN”

---

¹ AIPN, 2254/2, k. 542, 546.

² L.M. Bartelski, *Pułk AK Baszta*, Warszawa 1990, s. 235.

³ Jak wynika ze sprawozdań batalionu łączności Sztabu Naczelnego Wodza, radiostacje „londyńskie” nadały w sierpniu do stacji Wanda 4 w kraju – 275 telegramów.

⁴ K. Malinowski, *Żołnierze łączności walczącej Warszawy*, Warszawa 1983, s. 219–220.

⁵ Z. S. Siemaszko, *Łączność i polityka 1939–1946. Zbiór opracowań*, Lublin 2011, s. 163–164.

COFNIJ SIĘ